

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра філософії
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

(названавчальноїдисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва)

спеціальність 054 Соціологія
(шифр і назва)

освітня програма Соціологія управління
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни загальна підготовка; обов'язкова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна
(денна / заочна/дистанційна)

Харків – 2023 рік

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни «Філософія»

Розробники:

Професорка, докторка філософських наук, доцент

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Владленова І. В.

(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на

засіданні кафедри філософії. Протокол № 1 від 31 серпня 2023 року.

Завідувач кафедри філософії

Тарароєв Я.В.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Шифр та назва освітньої програми 054 “Соціологія управління”

Кафедра соціології і публічного управління
(назва кафедри на якій викладається дисципліна)

Гарант ОП
(ПІБ)

Бірюкова М.В.

31.08.2023

(Підпис, дата)

Завідувач кафедрою
(ПІБ)

Мороз В.М.

31.08.2023

(Підпис, дата)

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

№ зп	Дата засідання кафедри-розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри (яка викладає)	Підпис завідувача кафедри (на якій викладається)	Підпис гаранта освітньої програми
1					
2					
3					
4					
5					

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТА:

формування у студентів поглиблених світоглядних та теоретичних знань філософії, розвитку абстрактного та критичного мислення, оволодіння науково-філософським категоріальним апаратом, а також розвиток навичок аналізу та оцінювання людської діяльності та подій навколишнього світу.

КОМПЕТЕНТНОСТІ:

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК-8).
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК-11).
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК-12).

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- РН16. Знати принципи філософії гуманізму в контексті стратегії соціальних змін.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Попередні дисципліни:	Наступні дисципліни:
Історія та культура України	Сучасні соціологічні теорії
Історія соціології	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг(годин)/кредитів E	З них		За видами аудиторних занять(годин)			Індивідуальні завдання студентів(КП, КР, РЕ, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
		Аудиторні заняття(годи)	Самостійна робота(годи)	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари			Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3	90	32	58	16	-	16	РЕ			+

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу склад ає 36%:

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
1	2	3	4	5
1	Л	4	<p>Т.1. Особливості філософського знання та проблема його виникнення. Основні ідеї античної філософії.</p> <p>1. Предмет філософії, специфіка філософського знання, основні функції філософії. 2. Світогляд та його різновиди 3. Виникнення філософії як об'єктивно необхідний процес розвитку суспільства 4. Становлення Античної філософії та перші філософські школи 5. Софістика як культурне явище та філософська школа, сократівська критика філософії софістів 6. Сутність філософії Платона і його вчення про ідеї 7. Вчення Аристотеля про логіку та проблема пізнання світу 8. Елліністична філософія: кінізм, стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм</p>	1-12, 16, 17, 19, 24, 34-36, 43-46, 49, 53, 61
2	СР	10	<p>Т.1. Особливості філософського знання та проблема його виникнення. Основні ідеї античної філософії.</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу. Написання тез доповідей Підготовка реферату за обраною темою</p>	1-12, 16, 17, 19, 24, 36, 43-46, 49, 53, 61
3	ПЗ	4	<p>Т.1. Особливості філософського знання та проблема його виникнення. Основні ідеї античної філософії.</p> <p>1. Філософія, її особливості та зв'язок з міфологією і релігією. Основні періоди розвитку філософського знання. 2. Зародження та початковий період становлення філософії Давньої Греції, поява перших наукових знань. Антична «фізика». Мілетська школа. Філософія Геракліта, початок діалектики. 3. Число як початок у філософії Піфагора. Елейська школа і початок метафізики у роботах Парменіда та Зенона. 4. Ідеї фізиків-плюралістів – дискретність буття у Емпедокла та Анаксагора. Атомістична теорія Левкіпа і Демокріта та їх послідовники. 5. Софісти і їх концепція „Людина – міра усіх речей” (Протагор). Розвиток логіки. Сократ і його вчення про самопізнання і норми людської поведінки. 6. Сутність філософії Платона і його вчення про ідеї.</p>	1-12, 16, 17, 19, 24, 36, 43-46, 49, 53, 61
4	Л	4	<p>Т.2. Подальший розвиток філософії за доби Середньовіччя та Відродження.</p> <p>1. Поняття західної середньовічної філософії та її місце в</p>	1-12, 13-15, 20, 21, 24, 30, 31, 35, 38, 39,

			історії філософської думки. 2.Християнська апологетика: причини виникнення та основні властивості. 3.Поняття патристики та її основні представники 4.Схоластика, її специфіка та періоди розвитку, проблема реалізму та номіналізму 5.Філософські та наукові ідеї епохи Відродження	42, 46, 53
5	СР	10	Т.2. Подальший розвиток філософії за доби Середньовіччя та Відродження. Опрацювання лекційного матеріалу. Складання конспекту оригінального твору за узгодженням із викладачем.	1–12, 13–15, 20, 21, 24, 30, 31, 35, 38, 39, 42, 46, 53
6	ПЗ	4	Т.2. Подальший розвиток філософії за доби Середньовіччя та Відродження. 1. Особливості середньовічної філософської думки. Аполгетика та патристика. Августин Блаженний і його вчення про людину, душу й тіло; августинівська концепція часу. 2. Проблема співвідношення розуму та віри в період Середньовіччя, її значення для розвитку філософської та наукової думки наступного періоду. 3. Схоластика, її специфіка та періоди розвитку. Арабська середньовічна філософська думка та її вплив на філософію та науку Європи. 4. Вчення про універсалії. Реалізм, номіналізм, концептуалізм як головні течії схоластичної думки, їх значення для подальшого розвитку раціоналістичного уявлення про світ. 5. Фома Аквінський: його вчення про подвійність істини і систематизація ним середньовічної схоластики. Номіналізм Оккама. Зародження емпіричного пізнання у вченнях Роберта Гроссетеста та Роджера Бекона. 6. Філософські та наукові ідеї епохи Відродження. Гуманізм і проблема цілісної людської індивідуальності (Данте, Петрарка). Філософські ідеї Ніколая Кузанського. Піко делла Мірандола та П'єтро Помпонаці. Реформація, її ідеї. Утопізм Т. Мора, Т. Кампанелли та ін. Природознавчі досягнення в епоху Відродження.	1–12, 13–15, 20, 21, 24, 30, 31, 35, 38, 39, 42, 46, 53
7	Л	4	Т.3. Модерна західноєвропейська та вітчизняна філософська думка. Класична німецька філософія. 1. Передумови становлення модерної філософії (політичні, економічні, релігійні, світоглядні та ін.). 2. Емпіризм та раціоналізм – дві тенденції у філософії Нового Часу 3. Філософські погляди доби Просвітництва 4. Філософська думка українського Відродження XV-XVII століть 5. Феномен критичної філософії в процесі розвитку філософської думки. Кант і умови можливості пізнання. 6. Становлення і розвиток філософії Й.Г.Фіхте, феномен суб'єктивного ідеалізму. 7. Г.В.Ф. Гегель і його філософська система та метод 8. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха	1–12, 19, 22–26, 30, 33, 34, 46, 47, 50–52, 59
8	СР	10	Т.3. Модерна західноєвропейська та вітчизняна філософська думка. Класична німецька філософія. Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка тез доповідей	1–12, 19, 22–26, 30, 33, 34, 46, 47, 50–52, 59

9	ПЗ	4	<p>Т.3. Модерна західноєвропейська та вітчизняна філософська думка. Класична німецька філософія.</p> <p>1. Наукова революція та філософія Нового часу (XVII-XVIII ст.).</p> <p>2. Ф. Бекон – засновник англійського матеріалізму як нового напрямку розвитку науки. „Новий Органон” Бекона і критика схоластики. Механістичний матеріалізм Т. Гоббса і його емпірична гносеологія. Сенсуалізм Д. Локка та його критика вроджених ідей Р. Декарта. Просвітницькі ідеї Локка. Сутність суб’єктивного ідеалізму Д. Берклі. Філософія Д. Юма як зародження агностицизму і заперечення причинності.</p> <p>3. Р. Декарт і його міркування про метод. Його вчення про дві субстанції – розумову і тілесну. Філософські погляди Б. Спінози. Монадологія В. Лейбніца. Особистий вимір буття – простір і час; розробка питань формальної логіки.</p> <p>4. Французькі матеріалісти XVIII ст. про людину як складну машину. Особливості механістичної методології в гуманітарних та природничих науках. П.О. Ламетрі, Д. Дідро, П. Гольбах, К.А. Гельвецій. Вчення про природу. Теорія пізнання. Атеїзм.</p> <p>5. Філософські погляди Ш.Л. Монтеск’є, Вольтера, Ж.-Ж. Руссо. Просвітницьке трактування буття людини. Значення епохи Просвітництва для подальшого розвитку західної цивілізації.</p> <p>6. Основні риси української філософської думки. Філософська думка українського Відродження XV-XVII століть. Києво-Могилянська академія і філософія Просвітництва (Ф. Прокопович, Г. Кониський, Г. Чужинський, Л. Горка та ін.).</p> <p>7. Г.С. Сковорода, його життя та філософія. Проблема самопізнання, теорія пізнання. Світ, матерія, Бог. Концепція „філософії серця”, „внутрішня людина”, „сродність праці”.</p> <p>8. Класична німецька філософія і її особливості.</p> <p>9. І.Кант і синтез раціоналізму і емпіризму. Агностицизм І. Канта та його філософське обґрунтування. Розум і антиномії в філософії Канта. Категоричний імператив і концепція свободи у філософії Канта.</p> <p>10. Філософські погляди Фіхте та Шеллінга</p>	1–12, 19, 22–26, 30, 33, 34, 46, 47, 50–52, 59
10	Л	2	<p>І. Трансформація знань про світ, людину та пізнання у некласичній філософії XIX – поч. XX ст.</p> <p>1. Зародження некласичної філософії та ірраціоналізму</p> <p>2. Діалектичний матеріалізм та філософія марксизму</p> <p>3. Поняття кризи ідеалу класичної раціональності і проблема філософських засад обґрунтування науки (позитивізм, емпіріокритицизм)</p> <p>4. Основні ідеї університетської філософської думки України XIX – поч. XX ст.</p>	1–12, 19, 24, 40, 46, 54, 55, 59/
11	СР	10	<p>І. Трансформація знань про світ, людину та пізнання у некласичній філософії XIX – поч. XX ст.</p> <p>рацювання лекційного матеріалу</p> <p>Підготовка рефератів за темою із списку</p>	1–12, 19, 24, 40, 46, 54, 55, 59/
12	ПЗ	2	<p>Т.4. Трансформація знань про світ, людину та пізнання у некласичній філософії XIX – поч. XX ст.</p> <p>1. Криза раціоналістичного погляду на світобудову, зародження некласичної філософії та</p>	1–12, 19, 24, 40, 46, 54, 55, 59/

			<p>іраціоналізму. А. Шопенгауер про світ як волю та уявлення.</p> <p>Початок екзистенціалізму у філософії С. К'єркегора.</p> <p>2. Філософія марксизму: основні етапи її формування. Місце людини, проблема співвідношення особистості і суспільства в марксизмі. Сутність матеріалістичного трактування історичного процесу. Діалектико-матеріалістична ідея практики в теорії пізнання Маркса і Енгельса. Подальший розвиток філософії марксизму.</p> <p>3. Філософія Ф. Ніцше: критика західної цивілізації, її „гуманізму”, ідея волі до влади та поняття надлюдини. Вплив філософії Ніцше на філософію ХХ століття.</p> <p>4. Формування сциентичного напрямку у філософії. Позитивізм О. Конта. Емпіріокритицизм Е. Маха та Р. Авенаріуса.</p> <p>5. Нове розуміння людини у психоаналітичній філософії З. Фрейда, наукове обґрунтування ірраціонального характеру індивідуального буття людини та становлення нової науки про неї. Еволюція фрейдизму. Філософія франкфуртської школи.</p> <p>6. Основні ідеї університетської філософської думки України ХІХ ст. „Філософія серця” П. Юркевича. Екзистенційні мотиви в творчості П. Юркевича. Філософські ідеї поч. ХХ ст. (В. Зеньковський, Л. Шестов, В. Вернадський).</p> <p>7. Філософія космізму В.І. Вернадського, О.Л. Чижевського. В. Вернадський про феномени життя космосу, людства і ноосфери.</p>	
13	Л	2	<p>Т.5. Сучасний західноєвропейський та український філософський дискурс.</p> <p>1. Основні напрямки та істотні риси філософії ХХ – ХХІ ст.ст., неопозитивізм, постпозитивізм.</p> <p>2. Ідея феноменології та становлення феноменологічного методу в працях Е. Гуссерля</p> <p>3. Філософська сутність та ідейні витoki екзистенціалізму. Філософська антропологія М. Шелера та її розвиток.</p> <p>4. Проблема знання і мови в філософії ХХ сторіччя</p> <p>5. Поняття «постмодерну» в сучасній філософії</p> <p>6. Сучасна українська філософія</p>	1–12, 19–21, 24, 27, 31, 32, 37, 41, 46, 48, 56–58, 60, 61/
14	СР	18	<p>Т.5. Сучасний західноєвропейський та український філософський дискурс</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>Підготовка індивідуального завдання</p> <p>Складання конспекту оригінального твору з філософії (за узгодженням із викладачем)</p>	1–12, 19–21, 24, 27, 31, 32, 37, 41, 46, 48, 56–58, 60, 61/
15	ПЗ	2	<p>Т.5. Сучасний західноєвропейський та український філософський дискурс.</p> <p>1. Основні напрямки та істотні риси філософії ХХ – ХХІ ст.ст. Феноменологія Е. Гуссерля та остання спроба побудови філософії як чистої науки.</p> <p>2. Філософська антропологія (М. Шелер, А. Гелен, ін.) як основний напрямок розвитку знання про людину.</p> <p>3. Філософія екзистенціалізму та його еволюція (М. Гайдеггер, К. Ясперс, Ж.-П. Сартр, ін.).</p>	1–12, 19–21, 24, 27, 31, 32, 37, 41, 46, 48, 56–58, 60, 61/

		<p>Погляди екзистенціалістів на проблему людини, її існування і свободи.</p> <p>4. Неопозитивізм (Л. Вітгенштейн та «Віденський гурток») та постпозитивізм (К. Поппер, Т. Кун, И. Лакатос, П. Фейерабенд). Особливості постпозитивістської методології. Сутність філософії прагматизму.</p> <p>5. Релігійно-філософські напрямки в сучасній філософії. Неотомізм як головна течія в філософії католицизму. Філософія Тейярдизму та філософські ідеї персоналізму.</p> <p>6. Соціально-філософські концепції ХХ-ХХІ ст.ст.: А. Тойнбі, О. Шпенглер, У. Ростоу, Д. Белл, Е. Тоффлер, Х. Ортега-і-Гассет, С. Хантінгтон, ін.</p> <p>7. Пошук методології у гуманітарній сфері науки. Основні ідеї філософської герменевтики.</p> <p>8. Зародження та розвиток структуралізму (К. Леві-Строс, М. Фуко, Ж. Лакан, ін.), його вплив на сучасну науку та філософію. Основні ідеї постструктуралізму (Р. Барт, Ж. Дельоз, Ф. Гваттари, Ж. Деррида, ін.). Постмодерн у сучасній культурі та філософії, проблема подальшого розвитку науки та філософії.</p>	
Разом (годин)	90		

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	16
2	Підготовка до практичних (семінарських) занять	16
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	20
4	Виконання індивідуального завдання:	26
5	Інші види самостійної роботи	
	Разом	58

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Згідно із вибором студента залежно від його мети

(від індивідуального завдання)

№ з/п	Назва індивідуального завдання (або) його розділів	Термін виконання (на яку тиждень)
1.	Доповідь на семінарському занятті згідно із темою	Протягом семестру
2.	Доповідь на міжвузівському семінарі кафедри філософії «Людина та сенс життя»	8-10 тиждень
3.	Тези доповіді на міжнародній конференції студентів та аспірантів «Україна і світ»	Протягом семестру
4.	Реферат з теми, узгодженою з викладачем	15-16 тиждень
5.	Складання конспекту оригінального твору з філософії (за узгодженням із викладачем) тощо	Протягом семестру

ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час проведення лекційних занять з навчальної дисципліни передбачено застосування таких методів навчання: пояснювально-ілюстративний метод (демонстрація на екрані слайдів презентацій, візуалізації навчального матеріалу); метод проблемного викладення; частково-пошуковий, або евристичний метод (лекції за окремими темами викладаються в проблемній формі), методи абстрактно-логічного мислення, основ методології наукового пізнання, форм і методів вилучення, аналізу, обробки та синтезу інформації.

Під час проведення семінарських занять застосовується: репродуктивний метод (засвоєння базових понять курсу); частково-пошуковий, евристичний та діалогічний метод. Семінарські заняття містять елементи дискусії, проблемного наукового пошуку.

Лекції–

викладення теоретичного матеріалу лектором згідно навчальної програми розподілу годин поміж темами. Використовуються різні інтерактивні форми активізації аудиторії та відео презентації вербальної інформації. Лектор має власний конспект, що відображає основний зміст теми, студенти заготовлюють нову інформацію у власні конспекти.

Практичні заняття–

проводяться у формі семінарських занять або практикуму. Для семінарських занять студенти опрацьовують лекційний матеріал, готують виступи з використанням навчальної і наукової літератури, виступають з рефератами та есе. Лектор оцінює активність студентів впродовж семінару за прийнятою шкалою оцінок в балах. Практикум передбачає виконання у присутності викладача самостійного завдання, розв'язання задачі або написання есе та обговорення обраних алгоритмів та отриманих результатів. Практична робота оцінюється викладачем. Семінарські заняття і практикум можуть бути побудовані у формі ділової гри або дискусії.

Написання реферату – вид самостійної роботи, що виконується студентом поза аудиторними годинами. Студент вільно обирає тематику з числа тем,

які пропонуються планами семінарських занять, або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Наступним кроком студент здійснює бібліографічний пошук, використовуючи бібліотечні фонди або інтернет-ресурси. Також складає план реферату або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь. Опанувавши джерела за темою (не менше п'яти), студент реферує зміст наукових джерел таким чином, аби розкрити зміст питань або дати відповідь на поставлені питання. Обсяг реферату – до 10–12 стандартних сторінок. Реферат оформлюється згідно ізснуючим в університеті стандартам. Реферат зачитується або його основний зміст доповідається у вільній формі на семінарському занятті, і студент отримує оцінку від викладача.

Індивідуальне завдання–

вид самостійної роботи поза аудиторними годинами, коли студент, використовуючи лекційний матеріал та додаткові джерела знань, розробляє тему, іноді практичного спрямування. Це може бути підготовка тез доповідей на конференціях чи наукових семінарах, робота

із першоджерелами, розробка певної методики, створення програми власного дослідження, розробка інструментарію дослідження тощо.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі екзамену або шляхом накопичення балів за поточним контролем по змістовним модулям.

Екзамен –

письмова або усна відповідь на питання, що містяться в екзаменаційному білеті. Питання екзаменаційних білетів можуть доводитися до студентів задалегідь. Екзаменаційні білети готує лектор, вони затверджуються на засіданні кафедри і підписуються завідувачем кафедри. Екзаменатор призначає завідувач кафедри. Він має оцінити якість відповіді студента за прийнятю шкалою академічних оцінок.

Контрольні питання курсу до екзамену.

1. Предмет філософії, специфіка філософського знання,
2. Основні функції філософії.
3. Світогляд та його різновиди.
4. Історичні передумови виникнення філософії.
5. Становлення Античної філософії.
6. Перші філософські школи.
7. Філософія Сократа, сократівська критика філософії софістів.
8. Сутність філософії Платона і його вчення про ідеї.
9. Філософія Аристотеля та проблема пізнання світу.
10. Елліністична філософія: кінізм, стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм.
11. Особливості та загальні принципи середньовічної філософії.
12. Основні ідеї апологетик та патристики.
13. Схоластика, її специфіка та період розвитку.
14. Реалізм, номіналізм, концептуалізм як головні течії схоластичної думки, їх значення для розвитку раціоналістичного уявлення про світ.
15. Розвиток філософської думки в Україні доби Київської Русі.
16. Загальна характеристика філософської думки доби Відродження.
17. Гуманізм і проблема цілісної людської індивідуальності у філософії доби Відродження. Антропоцентризм.
18. Натурфілософське досягнення філософії Відродження.
19. Формування наукової картини світу та наукової революції 16-17 ст.
20. Становлення та розвиток філософії емпіризму.
21. Раціоналізм: основні ідеї та представники.
22. Філософські погляди доби Просвітництва.
23. Сутність філософських поглядів французьких матеріалістів.
24. Теорія пізнання. Атеїзм.
25. Філософська думка українського Відродження
26. Філософська думка українського Просвітництва XV-XVIII століть.
27. Філософська система Г. Сковороди.
28. Феномен критичної філософії в процесі розвитку філософської думки. І. Кант і умови можливості пізнання.
29. Г. В. Ф. Гегель і його філософська система та метод.
30. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.
31. Філософія марксизму: діалектичний матеріалізм.
32. Формацийна концепція розвитку суспільства.

33. Криза раціональності і проблема наукового методу (позитивізм, емпіріокритицизм).
34. Основні ідеї університетської філософської думки України XIX ст.

35. Філософія Ф. Ніцше та її вплив на філософію ХХ століття.
36. Філософія науки ХХ ст.: неопозитивізм, постпозитивізм.
37. Основні ідеї філософської антропології ХХ століття.
38. Цивілізаційна концепція розвитку суспільства (О. Шпенглер, О. Тоффлер, Н. Данілевський, Н. Гумільов).
39. Ідея феноменології та становлення феноменологічного методу в працях Е. Гуссерля.
40. Філософія екзистенціалізму, основні поняття: свобода, сутність, існування.
41. Проблема знання і мови в філософії ХХ сторіччя.
42. Лінгвістичний поворот у філософії.
43. Герменевтика як філософська категорія, основні принципи та представники.
44. Зародження та розвиток структуралізму (К. Леві-Строс, М. Фуко, Ж. Лакан, ін.), його
45. Вплив структуралізму на сучасну науку та філософію.
46. Поняття «постмодерну» в сучасній філософії.
47. Основні ідеї постструктуралізму (Р. Барт, Ж. Дельоз, Ф. Гваттари, Ж. Деррида, ін.).
48. Становлення концепції постіндустріалізму
49. Ідея інформаційного суспільства (Д. Белл, Р. Арон, М. Кастельс і др.).
50. Сучасна українська філософія.

2. Поточний контроль проводиться ся за результатами роботи студентів на семінарських заняттях, методом оцінювання контрольних робіт, шляхом оцінювання рефератів, індивідуальних завдань, ведення конспектів лекцій.

Контроль на семінарських заняттях – оцінювання виступів студентів, відповіді на питання поставлені викладачем, оцінювання внеску окремих студентів у групу за роботу, наприклад, активність в діловій грі.

Контрольна робота – вид поточного контролю знань студентів, який має на меті виявити рівень знань студентів та практичні навички, що отримані за пройденим матеріалом. Дата проведення контрольної роботи доводиться до студентів і призначається позавершено вивчення одного або кількох тем. Питання або практичні завдання готує викладач, що веде практичні заняття, вони узгоджуються з лекційними питаннями і тематикою семінарських занять. Завдання можуть передбачати творчу роботу, відповідь на проблемне питання тощо. Контрольна робота виконується у письмовій формі в присутності викладача, оцінюється за прийнятною шкалою і оцінка може використовувати викладачем для підрахунку кумулятивного балу за підсумками вивчення дисципліни.

Перевірка лекційного конспекту – проводиться в рамках практичного заняття, присутність на лекції і ведення конспекту може оцінюватися в балах та враховувати ся у кумулятивній оцінці.

Індивідуальні завдання, реферати, есе – оцінюються викладачем за результатами доповіді на практичному занятті або окремо за наданим текстом.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1. Розподіл балів для оцінювання успішності студента

Контрольні роботи (тестові за темами)	Контрольні роботи (за модулями)	Індивідуальні завдання (проекти)	іспит	Сума
40 (5*8)	20 (10*2)	20	20	100

Таблиця 2. Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ЄКТС

Рейтингова Оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90-100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> - Глибоке знання навчального матеріалу модуля, що містяться в основних і додаткових літературних джерелах; - вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; - вміння проводити теоретичні розрахунки; - відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно послідовні; - вміння вирішувати складні практичні задачі. 	<p>Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності</p>
82-89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - Глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу, що передбачений 	<p>Відповіді на запитання містять певні неточності;</p>

			модулем; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки ; - вміння вирішувати складні практичні задачі.	
75-81	C	Добре	- Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування ; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки ; - вміння вирішувати практичні задачі.	- невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач.
64-74	D Д	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування ; - вміння вирішувати прості практичні задачі.	Невміння давати аргументовані відповіді на запитання; - невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки ; - невміння вирішувати складні практичні задачі.
0-63	6 E	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші практичні задачі.	Незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; - невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач

35-59	FX (потрібне додаткове вивчення)	Незадовільно	Додаткове вивчення матеріалу модуля може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом.	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати прості практичні задачі.
1-34	F (потрібне повторне вивчення)	Незадовільно	-	- Повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - незнання основних фундаментальних положень; - невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(надається перелік складових навчально-
методичного
забезпечення навчальної дисципліни та посилання на
сайт, де вони розташовані)**

- 1) сілабус
 - 2) робоча програма навчальної дисципліни
 - 3) навчальний контент (конспектаборозширений план лекцій);
 - 4) плани семінарських занять
 - 5) завдання для самої роботи студентів
 - 6) питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів
 - 7) бібліотечний фонд університету і кафедри
- сайт кафедри: <http://web.kpi.kharkov.ua/philosophy/metodichni-materiali/>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1	Вступ до філософії : навч.-метод. посіб./Владленова І.В.; Годзь Н.Б.; Городиська О.М. та ін.; заред. Городиської О.М.; Дольської О.О.Х.: НТУ «ХП», 2018. 187с.
2	Філософія: навч. посіб./О.М. Бардін, В.В. Булавина, Н.Б. Годзь та ін.; заред. О.М. Бардіна, М.П. Требіна. Харків: НТУ «ХП», 2012. 432с.
3	Дольська О.О. Філософія сучасного суспільства: навч.-метод. посібник. Харків: НТУ «ХП», 2012. 180 с.
4	Городиська О.М., Дольська О.О., Мелякова Ю.В. Проблема людини у вимірах філософського аналізу: текст лекції. Х.: НТУ «ХП», 2008. 48с.
5	Філософія: терміни і поняття: Навчальний енциклопедичний словник/ Під ред. В.Л. Петрушенка. Львів: Новий світ-2000, 2020. 520с.
6	Філософія: підручник/Л.В. Губерський [таін.]; ред. Л.В. Губерський; худож. О.Д. Кононученко. Харків: Фоліо, 2013. 510с.
7	Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. Навчальний посібник зі словником. 4-е видання перероблене та доповнене. К.: КНТ, 2016. 396 с.
8	Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посібник / КНУ; уклад. Л.В. Губерський [таін.]; ред. Л. В. Губерський. 2-ге вид., стер. Київ: Знання, 2012. 621 с.
9	Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: хрестоматія: навч. посібник /В.П. Андрущенко [таін.]; ред. Г.І. Волинка; НПУ. Київ: Каравела, 2015. 464с.
10	Філософія: навч. посібник /К.В. Кислюк. 3-ге вид., випр. Київ: Кондор, 2016. 230с.
11	Філософія: підручник/В.Л. Петрушенко. 5-ге вид., стер. Львів: Новий світ-2000, 2019. 504 с.
12	Філософія: підручник/О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань; НЮУ ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків: Право, 2019. 432с.

Допоміжна література

13	Абеляр П. Історія моїх страждань. Львів, 2004.
14	Святий Августин. Сповідь/Пер. з латини. К., 1999. http://194.44.152.155/elib/local/sk750294.pdf

15	Аквінський Тома. Коментарі до Аристотелевої «Політики» / Пер. з латини. К., 2003.
16	Аристотель. Нікомахова етика / Пер. з давньогрецької. К., 2002. https://www.ae-lib.org.ua/texts/aristotelesnicomachean_ethics_ua.htm
17	Аристотель. Політика / Пер. з давньогрецької. К., 2000. http://izbornyk.org.ua/aristotle/arist.htm
18	Боецій. Розрада від філософії. – К., 2002.
19	Волинка Г. І., Гусев В. І., Мозгова Н. Г., Огородник І. В., Федів Ю. О. Історія філософії в її зв'язку з освітою. Київ, 2006
20	Габермас Ю. Філософський дискурс сучасності. К.: Український філософський фонд, 1998.
21	Гайдеггер М. Буття во коліречей // Возняк Т. Текстита переклади. Х.: Фоліо, 1998. С. 332–345. http://www.ji.lviv.ua/ji-library/Vozniak/text-i-perekl/kn3-heid2.htm
22	Гегель В. Ф. Феноменологія духу. Харків, 2019.
23	Гоббс Т. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної / Пер. з англ., передмова та примітки Т. Польська та В. Малахов. К., 2000.
24	Гринів О. Історія філософії. Курс лекцій для аспірантів. Львів, 2015. – 559 с.
25	Г'юм Д. Трактат про людину та природу: Спроба запровадження експериментального методу міркування про об'єкти моралі / Пер. з англ. Київ, 2003.
26	Декарт Р. Метафізичні твори. Харків, 2020 (ел.).
27	Дольська О. О., Годзь Н. Б., Городиська О. М., Дишкант Т. М., Тагліна Ю. С. Багато вимірність людської культури у сучасних філософських ландшафтах. Монографія. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2021. 230 с.
28	Еразм Роттердамський. Похвала Глупоті. Домашні бесіди. Київ, 1993.
29	Ібн Сина. Книжка спасіння: Логіка. Фізика. Метафізика / Пер. з арабської. Київ, 2020.
30	Кант І. Про легомени до кожної майбутньої метафізики, яка може постати як наука. Харків, 2018.
31	Камю А. Вибрані твори у трьох томах. 3-й том. Харків: Фоліо, 1997.
32	Левінас Е. Права людини і добро воля. Київ: «Дух і Літера» Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія», 1997.
33	Лок Д. Два трактати про правління. К., 2020.
34	Ляйбніц Г. В. Монадологія / Пер. П. Бартусяка, під ред. О. Хоми. <i>Sententiae</i> , XXVIII. 2013. №1. С. 151–177.
35	Макіавеллі Н. Флорентійські хроніки. Державець / Пер. з італ. Харків, 2007.
36	Марк Аврелій. На одинці з собою. Роздуми. Пер. з грецької. Львів, 2007
37	Маркузе Г. Одно вимірний людина. Дослідження ідеології розвинутого індустріального суспільства (глави з книги) / пер. В. Курганський. // Сучасна зарубіжна соціальна філософія: Хрестоматія. Київ: «Либідь», 1996. С. 87-134. https://vpered.wordpress.com/2010/09/16/marcuse-one-dimensional-man/
38	Монтень М. Проби: в 3 т. / Пер. з французької. Київ, 2005-2007.
39	Мор Т., Кампанелла Т. Утопія Місто Сонця / Перекл. з лат. К., 1988.
40	Ніцше Ф. Потойбік добра і зла. Генеалогія моралі. Переклад з нім. Львів: Літопис, 2002.
41	Ортега-і-Гасет Х. Бунт мас / Ортега-і-Гасет // Ортега-і-Гасет Х. «Вибрані твори». К.: Основи, 1994. – С. 15-139.
42	Патрологія: життя, писемність, вчення Отців Церкви. Львів, 1998.
43	Платон. Держава. К., 2000. http://litopys.org.ua/plato/plat.htm
44	Платон. Апологія Сократа. Діалоги. Харків, 2017.
45	Платон. Діалоги. Харків, 2008.
46	Рассел Б. Історія західної філософії / Пер. з англ. К., 1995. http://litopys.org.ua/russel/rus.htm
47	Руссо Ж. Ж. Вибрані трактати. Харків, 2018.

48	Сартр Ж.-П. Буття і ніщо: нарис феноменологічної онтології. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001.
49	Сенека Луцій Анней. Моральні листи до Луцілія. Пер. з латини. Львів, 2019.
50	Сковорода Г. С. Повна академічна збірка творів / Заред. проф. Леоніда Ушкалова. Харків–Едмонтон–Торонто: Майдан; Видавництво Канадського Інституту Українських Студій, 2011. 1400 с.
51	Спіноза Б. Теолого-політичний трактат. Харків, 2018.
52	Спіноза Б. Етика. К., 2015.
53	Татаркевич В. Історія філософії. Львів, 1999. Т. 1: Антична і середньовічна філософія.
54	Франко І. Зібрання творів: У 50-ти т. К., 1986. Т. 45. Філософські праці.
55	Фройд З. Вступ до психоаналізу. Переклад з німецької: Петро Таращук. Київ: Основи, 1998.
56	Фромм Е. Мати чи бути? / Пер. з нім. О. Михайлова та А. Буряк. Київ: «Український письменник», 2010.
57	Фуко М. Історія сексуальності. Т. 1: Жага пізнання. Х.: ОКО, 1997.
8	Фуко М. Наглядати й карати / пер. з фр. Петра Таращука. К.: Основи, 1998.
59	Чижевський Д. Нарис історії філософії на Україні. К., 1992.
60	Шелер М. Сутність моральної особистості // Пер. з нім. М. Култаєвої / Сучасна зарубіжна філософія. Течії на прями. Хрестоматія. К.: Ваклер, 1996. С. 9-30.
61	Ясперс К. Просені історії (фрагменти) // Сучасна зарубіжна філософія. Течії на прями. Хрестоматія. К., 1996. С. 183–210.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

<http://nlu.org.ua> Національна бібліотека України імені Ярослава

Мудрого <http://dnpb.gov.ua/ua/> Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського

<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr> Наукова бібліотека імені Михайла

Максимовича <http://lib.npu.edu.ua> Наукова бібліотека Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

<http://www.library.ukma.edu.ua> Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»

<http://lounb.org.ua> Львівська обласна універсальна наукова

бібліотека <http://odnb.odessa.ua> Одеська національна наукова

бібліотека <https://www.libr.dp.ua> Дніпровська обласна універсальна наукова

бібліотека імені Первоучителів слов'янських Кирила і

Мефодія <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/> Електронна бібліотека

філософії <https://pidruchniki.com/filosofiya/> Філософська

навчальна література online